



Sygn. akt III CK 221/05

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 19 maja 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie z powództwa Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej
w T.

przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia w W. - Oddziałowi Wojewódzkiemu w
L.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 19 maja 2006 r.,

kasacji strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 10 listopada 2004 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Powód domaga się od pozwanego zapłaty kwoty odpowiadającej wypłaconym pracownikom powoda podwyższonym wynagrodzeniom w wykonaniu obowiązku wynikającego z art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1995, nr 1, poz. 2 ze zm.), kwalifikując swoje roszczenie jako żądanie wykonania umów albo jako roszczenie odszkodowawcze z tytułu nienależytego wykonania wynikających z umów zobowiązań.

Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo, a Sąd odwoławczy oddalił apelację powoda, a nadto uwzględnił częściowo zażalenie pozwanego w przedmiocie rozstrzygnięcia o kosztach procesu, obciążając nimi w części powoda na podstawie art. 102 k.p.c.

Sąd drugiej instancji uznał za trafne i w pełni podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że wszystkie wskazane przez powoda podstawy prawne dochodzonego roszczenia nie mogą stanowić źródła odpowiedzialności pozwanego NFZ, wobec czego za pozostającą bez wpływu na rozstrzygnięcie ocenił kwestię zarzutów w przedmiocie udowodnienia wysokości szkody.

W prawidłowo ustalonym stanie faktycznym za trafne uznał Sąd Apelacyjny stanowisko Sądu Okręgowego, że przepis art. 4a powołanej wyżej ustawy nie daje podstaw do przyjęcia odpowiedzialności kas chorych, a obecnie NFZ, dzieląc w pełni argumentację Sądu I instancji przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego apelacją wyroku na poparcie wyrażonego w nim stanowiska. Sąd II instancji stwierdził, że stosunek prawny łączący strony sporu ma charakter zobowiązania umownego podlegającego ocenie prawa cywilnego, a umowa stron nie daje podstaw do uwzględnienia powództwa.

Nie podzielając zarzutu naruszenia art. 194 § 3 k.p.c., wskutek oddalenia wniosku o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Skarbu Państwa – Sejmu RP, Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie uzasadniają tego zarzutu

względy ekonomii procesowej, a skarżący nie wykazał, że nieuwzględnienie wniosku miało wpływ na rozstrzygnięcie względem NFZ.

Uwzględnienie w części zażalenia pozwanego przez zasądzenie na jego rzecz od powoda części kosztów procesu uzasadnił Sąd poczuciem sprawiedliwości a zarazem brakiem podstaw do całkowitego wyłączenia możliwości zastosowania w sprawie art. 102 k.p.c.

Kasacja powoda opiera się na obu podstawach kasacyjnych.

Zarzutem naruszenia przepisów postępowania objęto art. 233 k.p.c. oraz art. 386 § 4 k.p.c., których naruszenie uzasadniono przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów, oraz nierozpoznanie istoty sporu wskutek uniemożliwienia powodowi dopozwania Skarbu Państwa – Sejmu RP.

Wśród zarzutów naruszenia prawa materialnego skarżąca wymienia:

- naruszenie art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. poprzez akceptację błędnego stanowiska Sądu I instancji, że przepis ten nie skutkuje współodpowiedzialnością NFZ w procesie o środki finansowe na realizację podwyżek w służbie zdrowia,
- naruszenie art. 194 § 3 k.p.c. przez odmowę dopozwania w charakterze pozwanego Skarbu Państwa – Sejmu RP na skutek braku uzasadnienia wniosku powoda,
- naruszenie art. 65 § 2 k.c. wskutek uznania niewykonania umowy przez NFZ za nieistotny aspekt sprawy nie dający podstawy do odpowiedzialności odszkodowawczej,
- niewłaściwe zastosowanie art. 102 k.p.c. ponieważ powód powinien być w całości zwolniony od ponoszenia kosztów zastępstwa prawnego będąc jedynym poszkodowanym w wyniku błędu legislacyjnego.

W uzasadnieniu kasacji strona powodowa akcentuje błędną wykładnię art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. przez błędne przyjęcie, że przepis ten nie tworzy odpowiedzialności NFZ za realizację podwyżek płac wynikającą z wykonania obowiązku przewidzianego w tym przepisie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja zasługiwała na uwzględnienie wobec trafności zarzutu naruszenia wyłącznie jednego z przepisów prawa materialnego spośród wskazanych w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej.

Trafny okazał się mianowicie zarzut dokonania błędnej wykładni art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1995 r., Nr 1, poz. 2 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, przez uznanie, że przepis ten nie daje podstaw do przyjęcia go za podstawę roszczenia strony powodowej w stosunku do strony pozwanej. Interpretacja art. 4a ustawy była w orzecznictwie rozbieżna, również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, konsekwencją czego stało się przedstawienie zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu SN. Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2006 r. (sygn. akt III CZP 130/05) rozstrzyga, że art. 4a ustawy stanowi – w związku z art. 56 k.c. – podstawę roszczenia samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w stosunku do kasy chorych (Narodowego Funduszu Zdrowia) o zwrot kosztów zwiększonego wynagrodzenia pracowników, jeżeli zakład ten, mimo prawidłowego gospodarowania środkami uzyskanymi na podstawie umowy o udzielenie świadczeń zdrowotnych, nie mógł tych kosztów pokryć w całości lub w części (dotychczas niepublikowana). Pomimo, że skład siedmiu sędziów SN nie skorzystał z uprawnienia do nadania tej uchwale mocy zasady prawnej (art. 61 § 6 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym Dz.U. 2002 r., Nr 240, poz. 2052 ze zm.), to skład orzekający w niniejszej sprawie podziela stanowisko zaprezentowanej w uchwale powiększonego składu.

Trafność co do zasady zarzutu kasacji błędnej wykładni art. 4a ustawy uzasadnia uwzględnienie środka zaskarżenia wniesionego przez powoda, ale obowiązkiem Sądu merytorycznie rozpoznającego ponownie sprawę będzie rozważenie, czy powód prawidłowo gospodarował środkami uzyskanymi na podstawie umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych i pomimo takiego prawidłowego gospodarowania nie mógł pokryć kosztów podwyżek wynagrodzeń

w całości lub w części (zob. także wyroki SN z dnia 10 maja 2006 r. wydane w sprawach oznaczonych sygnaturami akt III CK 196/05 i III CK 280/05).

Pozostałe zarzuty kasacji okazały się natomiast bezzasadne.

Jako chybiony ocenić należało zarzut naruszenia art. 233 k.p.c., bowiem skarżący nie wskazał nawet na żadne dowody przy ocenie których Sąd odwoławczy miałby dopuścić się zarzucanego przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów.

Również nietrafny okazał się zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. bowiem o nierozpoznaniu przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy nie może przesądzać okoliczność odmowy wezwania Skarbu Państwa do wzięcia udziału w sprawie. Istota sprawy obejmowała bowiem ocenę roszczeń wynikających z kontraktu, a ewentualnie roszczenia odszkodowawczego ale dochodzonego w ramach reżimu odpowiedzialności kontraktowej. Tymczasem bezspornym jest, że Skarb Państwa nie pozostawał z powodem w stosunku umownym, wobec czego jego udział w tym postępowaniu nie mógł mieć żadnego wpływu na rozpoznanie istoty sporu wyznaczonego wskazaną przez powoda podstawą faktyczną powództwa. Z tych samych względów za nietrafny należało uznać zarzut naruszenia art. 194 § 3 k.p.c., zważywszy nadto, że przepis ten jest źródłem uprawnienia, a nie obowiązku sądu uwzględnienia wniosku strony, a odmowa uwzględnienia tego wniosku nie miała zarazem żadnego wpływu na wynik rozstrzygnięcia wobec pozwanego NFZ.

O bezzasadności zarzutu naruszenia art. 65 § 2 k.c. przesądza okoliczność, że przepis ten określa kryteria służące badaniu treści umowy a nie oceny jej wykonania, a zatem nawet ewentualna wadliwa ocena Sądu w przedmiocie niewykonania umowy i jego skutków nie może przesądzać o zasadności zarzutu naruszenia przez Sąd tego przepisu.

Wbrew stanowisku skarżącego Sąd odwoławczy nie dopuścił się niewłaściwego zastosowania art. 102 k.p.c. wskutek zasądzenia od przegrywającego spór powoda tylko części kosztów postępowania na podstawie powołanego przepisu. Sposób skorzystania z przepisu art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który

uzasadnia odstępnie, a jeśli tak to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór.

Wobec trafności zarzutu kasacji naruszenia art. 4a ustawy, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, działając na podstawie art. 393¹³ § 1 k.p.c. znajdującego w niniejszej sprawie zastosowanie na podstawie art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2005 r. Nr 13, poz. 98).